

Sparbanken
Skåne

Sparbanken Skåne

Pelare 3 - 2015

Innehåll

Inledning	3
Sparbanken Skåne	4
Organisation	5
Ersättningspolitik	7
Riskhantering	8
Kapitalhantering	11
Risker	14

1 Inledning

Denna rapport innehåller information om Sparbanken Skåne ABs ("Sparbanken/Banken"), org.nr 516401-0091, risker, riskhantering och kapital i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar, Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2010:7) om hantering av likviditetsrisker för kreditinstitut och värdepappersbolag, EU direktiv 2013/36/EU om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut ("CRDIV") samt EU förordning 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag (CRR) . Rapporten avser om inget annat nämns förhållanden per 2015-12-31.

¹ Regelverken CRR och CRDIV benämns CRR/CRDIV tillsammans.

2 Sparbanken Skåne

Sparbanken skapades 2014 genom ett samgående av bankerna Färs & Frosta AB, Sparbanken 1826 och delar av Sparbanken Öresund AB:s kontorsrörelse. Målsättningen för den nya Sparbanken Skåne är att bedriva en ännu starkare bankverksamhet inom nuvarande verksamhetsområden. De traditionella sparbanksvärderingarna är fortsatt grunden för verksamheten, där den lokala förankringen är en hörnsten vilken ska gagna det lokala samhällets utveckling med tyngdpunkt på hushåll, små- och medelstora företag, kommuner och organisationer.

2.1 Bankens andra verksamhetsår

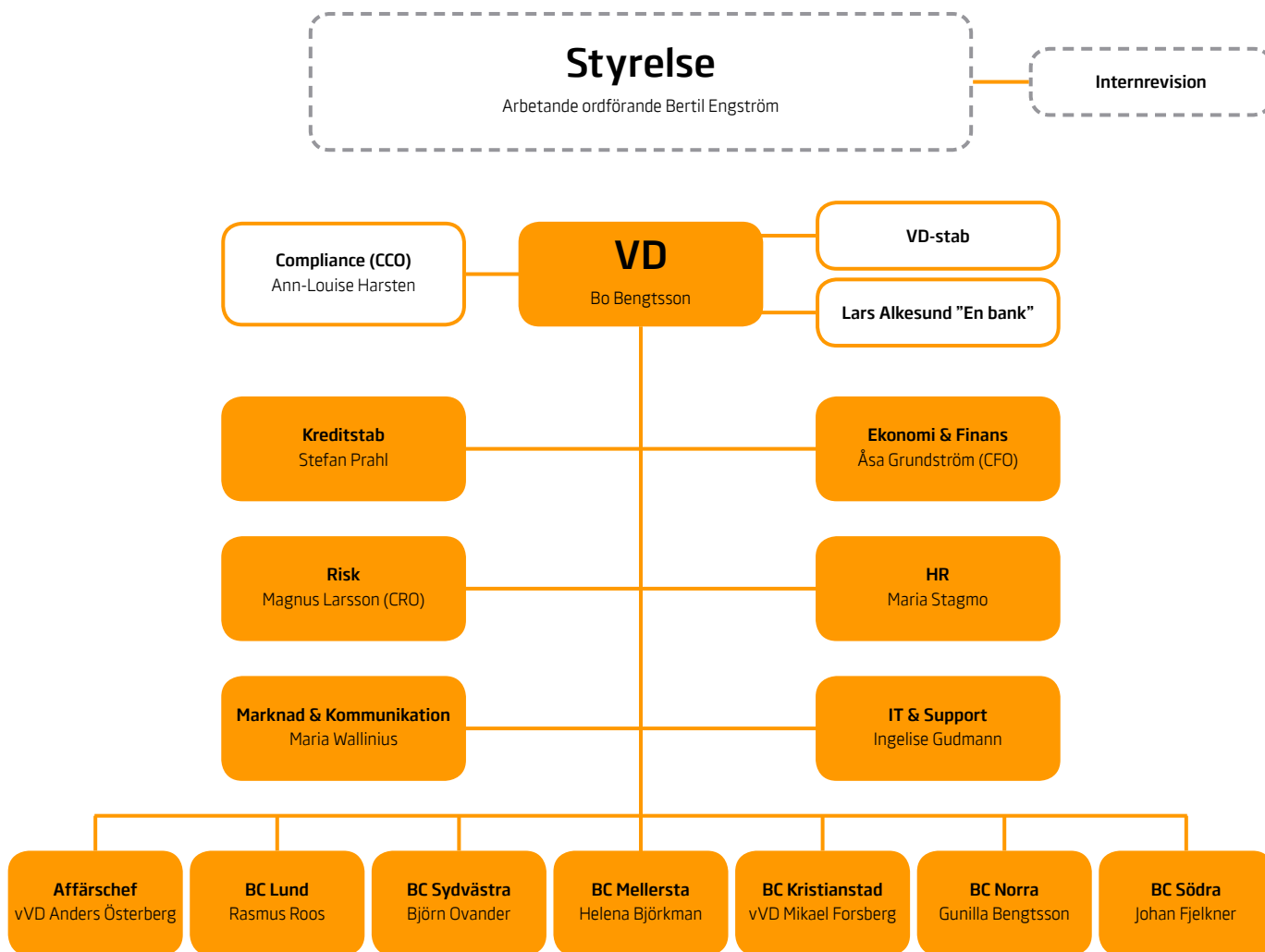
Banken redovisar ett rörelseresultat på 166 mkr för 2015. Under 2015 har mycket resurser lagts på integrationen av 100.000 tidigare kunder från Sparbanken Öresund in i Sparbanken Skånes system.

Räntenettet för 2015 uppgick till 731 mkr (633 mkr). Det historiskt låga ränteläget har påverkat räntenettet negativt under hela 2015. Lägre avkastning på likviditetsreserven samt lägre marginaler på inlåningen har påverkat räntenettet negativt, medan volymökningar, främst på utlåningsidan, har påverkat räntenettet positivt.

Avskrivningar på materiella och immateriella anläggningstillgångar uppgick till 458 mkr (280 mkr), varav avskrivningar på goodwill uppgick till 428 mkr (264 mkr). Kreditförlusterna för 2015 uppgick till -12 mkr (-88 mkr). Arbetet med att skapa en bank, funktionellt såväl som kulturellt, är väl i fas med de planer som gjordes upp i samband med Bankens bildande.

3 Organisation

Nedanstående bild visar Sparbankens organisatoriska struktur.

3.1 Styrelse- och ledningsinformation

Styrelsen väljs av bolagsstämman och har det yttersta ansvaret för Bankens verksamhet. Styrelsen fastställer Sparbankens mål och strategier, interna regler för styrning och kontroll. Den tillsätter, utvärderar och entledigar VD samt ser till att informationsgivning präglas av öppenhet och är korrekt, relevant och tillförlitlig. Styrelsen väljs av bolagsstämman på 1 år. Styrelsen består av 12 ledamöter, i vilken ingår arbetande styrelseordföranden, samt därutöver två personalrepresentanter. Sparbanken strävar efter att styrelsen såväl till sin helhet som individuellt, har tillräckliga kunskaper, insikt, erfarenheter och lämplighet för att uppfylla kravet på styrelseledamöter. Sparbanken arbetar löpande med kompetensutveckling för VD, styrelseledamöter samt övrig personal.

Ytterligare information om styrelseledamöterna inklusive information om andra styrelseuppdrag finns tillgängligt på Bankens hemsida.

3.2 Mångfald

Sparbanken har identifierat fördelar med att ha en diversifierad styrelse och ser ökad mångfald i styrelsen som en viktig konkurrensfördel.

Bankens nomineringskommitté ska, mot bakgrund av ovan, när den föreslår styrelseledamöter beakta en bred uppsättning egenskaper och kunskaper och, när det är möjligt, balansera dessa på lämpligt sätt.

Nomineringskommittén granskar, på uppdrag av styrelsen, styrelsens sammansättning och rekommenderar nya styrelseledamöter. Vid granskning av styrelsens sammansättning beaktar nomineringskommittén exempelvis aspekter som kompetens, regional kunskap och kännedom, branschfarenhet, utbildning, geografiskt ursprung samt kön och ålder.

Nomineringskommittén fastställer årligen mål för att uppnå mångfald i styrelsen och efterleva kraven i Sparbankens Mångfaldspolicy.

3.3 Risk- kapital och revisionsutskott

Styrelsen har inrättat ett Risk-, Kapital- och Revisionsutskott. Utskottet är ett beredande organ med ansvar att följa upp eventuella brister i organisation och rutiner utifrån styrning, kontroll, riskhantering och regelefterlevnad. Utskottet bereder styrelsens policy och styrdokument. Detta innefattar styrdokument avseende Bankens riskaptit, risklimiter samt riskhantering. Dessutom bereder utskottet den interna kapitalutvärderingen, kontrollrapporter från riskkontroll och compliance samt valideringen av bankens kreditriskmodeller. Därtill sker en uppföljning av tillförlitligheten och effektiviteten i den finansiella rapporteringen samt att internrevisionens arbete bedrivs enligt fastställd revisionsplan.

3.4 Kreditutskott

Styrelsen har även inrättat ett Kreditutskott. Kreditutskottet ansvarar för att fatta beslut i kreditärenden inom de belopp som framgår av styrelsens kreditinstruktion.

4 Ersättningspolitik

Sparbanken erbjuder sina medarbetare en total ersättning som är konkurrenskraftig och marknadsmässig samtidigt som den följer Bankens värdegrunder, är etiskt ansvarsfull samt stöttar mål och vision. Vidare syftar ersättningssystemet till att vara förenligt med och främja en sund och effektiv riskhantering samt motverka ett överdrivet risktagande.

Bankens styrelse har fastställt en ersättningspolicy. Ersättningspolicyen, som omfattar samtliga anställda, anger grunderna och principerna för hur ersättningar inom Sparbanken ska fastställas, hur policyen ska tillämpas och följas upp samt hur Sparbanken identifierar vilka de anställda är som har en väsentlig inverkan på företagets riskprofil. Vidare innefattar ersättningspolicyen även Sparbankens regelverk rörande fast och rörlig ersättning. Den rörliga ersättningen består i resultatandelar och är samma för samtliga anställda inom bankens första försvarslinje (se avsnitt 5.3). VD, bankledning (inklusive CRO) och CCO omfattas inte av ordinarie resultatandelssystem. Anställda i kontrollfunktionerna i andra försvarslinjen kan ha resultatandelar som är bestämda utifrån mål som är kopplade till kontrollfunktionen.

Ytterligare information om ersättningar finns tillgänglig på Bankens hemsida.

5 Riskhantering

I Sparbankens verksamhet uppstår olika typer av risker som kreditrisker, marknadsrisker, likviditetsrisker och operativa risker. I syfte att begränsa och kontrollera risktagandet i verksamheten har styrelsen, som ytterst ansvarig för den interna kontrollen i Sparbanken, fastställt policies och instruktioner för verksamheten.

Sparbankens riskhantering syftar till att identifiera och analysera de risker som Sparbanken har i sin verksamhet och att för dessa sätta lämpliga begränsningar (limiter) och säkra att det finns kontroller på plats för att övervaka riskerna. Riskerna bevakas, analyseras och rapporteras i särskild ordning till styrelsen. Kontroller görs löpande av att limiter inte överskrids. Instruktioner inom riskområdet utvärderas kontinuerligt.

5.1 Riskhanteringssystem

Sparbankens riskhanteringssystem innehåller de strategier, processer och rapporteringsrutiner som är nödvändiga för att fortlöpande kunna identifiera, mäta, hantera, kontrollera och rapportera de risker som verksamheten är förknippad med. Sparbankens riskhanteringssystem är utformat inte bara för att följa regelverkskrav utan även för att tillmötesgå interna behov samt för att följa god marknadspraxis.

De huvudsakliga beståndsdelarna i Sparbankens riskhanteringssystem är:

- Organisation och ansvar
- Principer och mål för att styra och hantera risker
- Riskaptit
- Riskhanteringsprocessen
- Riskmätningmetoder
- Process för intern kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU)
- Interna regler för hantering av risk
- Funktion för oberoende riskkontroll
- Rapporteringsrutiner

Riskhanteringssystemet omfattar såväl de risker som täcks av kapitalkravet som andra väsentliga risker som verksamheten ger upphov till.

Riskhanteringssystemets delar går igenom regelbundet för att kontrollera att dessa är korrekta och att de t ex återspeglar gällande regelverk. Genom utbildning och tydliga processer skapar banken förutsättningar för en god riskkontroll och riskhantering, där varje anställd förstår sin roll och sitt ansvar.

5.2 Riskstrategi

Sparbankens verksamhet bedrivs så att riskprofilen vid var tidpunkt är anpassad till Bankens riskbärande kapacitet och i linje med fastställd riskaptit. En grundläggande förutsättning i Sparbankens riskstrategi är därför att verksamhetsplanen tar utgångspunkt i och utvärderas gentemot fastställda mål och limiter.

För att möjliggöra en god operativ styrning av riskexponeringen innehåller den riskrapportering som regelbundet avleveras till styrelsen en uppföljning av hur riskexponeringen vid rapporteringstillfället förhåller sig till fastställd riskaptit och samtliga beslutade risklimiter. Om verksamheten under perioden mellan fastställda rapporteringstillfällen får kännedom om överträdelser av apptit eller limit, eller om det bedöms att det finns en betydande risk att överträdelse kommer att ske rapporteras detta till styrelsen.

Med riskbärande kapacitet avses förmågan att möta förluster som uppstår med i första hand Sparbankens löpande intjäning och i andra hand genom utnyttjande av Sparbankens kapitalbas. Utgångspunkten är att Sparbankens förväntade förluster ska bäras av löpande intjäning medan oförväntade förluster ska täckas av kapital i den mån de inte täcks av löpande intjäning.

Sparbankens likviditetutveckling ska noggrant följas och en likviditetsreserv ska byggas upp med hänsyn till likviditeten i innehaven, även i ett stressat scenario. En beredskapsplan ska finnas, löpande uppdateras och inbegripa en kommunikationsplan.

Finansieringsstrukturen ska anpassas till tillgångarnas förutsättningar och ta hänsyn till beteenden i stressade marknadssituationer. Kundernas inlåning är basen för bankens finansiering och ska vårdas med sikte på långsiktiga relationer. För att ytterligare diversifiera Sparbankens finansiering ska banken kunna välja att genomföra upplåning via obligationer eller certifikat. Sparbanken ska sträva efter att ha en välkänd och väl klassificerad position på de svenska obligations- och certifikatsmarknaderna.

Till skillnad från finansiella risker kan det för vissa risktyper, exempelvis legal risk och ryktesrisk, vara svårt att kvantifiera riskexponeringen och ställa denna i relation till riskbärande kapacitet. För dessa risker krävs en mer kvalitativ bedömning av hur risken ska hanteras och kostnaden för att minska riskexponeringen ska då vägas mot den bedömda effekten en viss åtgärd bedöms ha på risknivån.

En ytterligare viktig del av Sparbankens strategi för att begränsa risktagandet är användandet av en dokumenterad process för godkännande av nya eller väsentligt förändrade, produkter, tjänster, marknader, processer, eller IT-system samt även vid större förändringar i företagets verksamhet och organisation.

I enlighet med gällande regelverk, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut och CRR/CRD IV, ska ett institut ha en återhämtningsplan. Planen skall beskriva vilka åtgärder institut kan vidta för att återställa sin finansiella ställning vid en kraftig försämring. Banken har sedan 2014 i enlighet med regelverken årligen upprättat en sådan plan. Detta arbete belyser en viktig del av bankens riskstrategi.

5.3 Tre försvarslinjer

Sparbankens riskhantering följer roll och ansvarsfördelning enligt de tre försvarslinjerna:

Första försvarslinjen avser alla riskhanteringsaktiviteter som utförs av linjeledning och personal. Verksamheten som tar risken äger också risken vilket innebär att den dagliga hanteringen av risker sker ute i verksamheten. Alla anställda har ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur genom att efterleva riskpolicy och övriga interna regler avseende företagets system för att hantera risk.

Andra försvarslinjen avser funktionerna Risk och Compliance. Dessa funktioner stödjer och kontrollerar första linjens arbete med riskhantering och regelefterlevnad. Riskfunktionen kontrollerar att det finns en riskmedvetenhet och acceptans för att hantera risker på daglig basis. Riskfunktionen är även stödjande och arbetar för att verksamheten har de rutiner, system och verktyg som krävs för att upprätthålla den löpande hanteringen av risker.

Tredje försvarslinjen avser Internrevision som genomför oberoende regelbundna översyner av förvaltning, processer och system av interna kontroller.

Styrelsen (mål, ramar strategier och helhetsansvar)

VD (implementering, styrning och förvaltning)

Första försvarslinjen

Affärsverksamheten

- Äger risker
- Efterleva externa och interna regler
- Identifierar, hanterar och rapporterar risker
- Implementerar och utför kontrollprocesser

Verkställande/ riskhanterande

- Affären (chefer och medarbetare)
- Supportfunktioner (Juridik, Säkerhet, HR, m.fl.)

Andra försvarslinjen

Kontrollfunktioner

- Implementering av externa och interna regler
- Identifiering, analys och värdering av risker
- Stödja första linjen och styrelsen i frågor rörande intern styrning och kontroll
- Kontrollera efterlevnaden

Verkställande/ kontrollerande

- Riskkontroll
- Compliance

Tredje försvarslinjen

Revision

- Granskning, utvärdering av andra och första försvarslinjen, riskhanteringssystemet, ramverket för intern styrning och kontroll, organisation och processer
- Uppföljning av rekommendationer

Icke verkställande/ säkerställande

- Internrevision

5.4 Styrelsens principer och mål för att styra och hantera risker

Sparbanken hanterar och utvärderar sin exponering mot de risker som verksamheten är utsatt för i enlighet med följande övergripande principer:

- En hög riskmedvetenhet och sund riskkultur ska eftersträvas inom hela Sparbanken. God riskkultur skapas genom en gemensam värdegrund, bra mätmetoder, effektiv riskhantering men framförallt genom gott föredöme från alla medarbetare och chefer.
- Varje medarbetare ska ha god förståelse för den egna verksamheten och de risker som är förknippade med denna.
- Sparbankens vision, affärsidé och värderingar ska vara utgångspunkter i riskhanteringen.
- Det ska finnas tydliga och dokumenterade interna rutiner och kontrollsystem, inkl. ansvar och befogenheter.
- Verksamhetsförändringar, så som nya/förändrade tjänster eller produkter, ska prövas enligt en dokumenterad process (New product approval process, "NPAP"). Processen syftar till att bedöma och utvärdera nytillkommande risker mot riskapiten och den interna kapital- och likviditetsutvärderingen.
- Mätmetoder och systemstöd ska vara anpassade till verksamhetens behov, komplexitet och storlek.
- Alla väsentliga risker ska identifieras, kvantifieras, analyseras och rapporteras. Risker som inte anses önskvärda eller för höga ska förhindras eller reduceras.
- Incidentrapportering ska vara väl fungerande och heltäckande enligt en dokumenterad process.
- Det ska finnas tillräckliga resurser och kompetens för att uppnå önskad kvalitet i både affärsaktiviteter och kontrollaktiviteter.
- Det ska finnas dokumenterade och kommunicerade beredskaps- och kontinuitetsplaner.
- Riskfunktionen ska vara oberoende och ansvariga för att löpande identifiera och följa upp de risker som Sparbanken är eller kan komma att bli exponerade mot.

5.5 Riskfunktionens organisation

Risikfunktionen är oberoende i förhållande till affärsverksamheten. Detta innebär att funktionen inte har något kund- eller affärsansvar. Riskfunktionen är direkt underställd VD och rapporterar direkt till styrelsen. Riskfunktionen ingår även som föredragande i Risk- Kapital- och Revisionsutskottet och är ledamot av Sparbankens Risk- och Complianceråd. Ansvarig för Riskfunktionen är Sparbankens Chief Risk Officer ("CRO") som är utsedd av styrelsen.

5.6 Rapportering

Risikfunktionen dokumenterar regelbundet sina iakttagelser och rekommendationer och rapporterar dessa till styrelse, VD och ledning. CRO lämnar en skriftlig riskrapport vid minst fyra ordinarie styrelsemöten per år.

Risiktagare och ägare av respektive risk (verksamheten) informerar i sin tur risikfunktionen i sådana fall då det skett väsentliga avvikelser eller i övrigt händelser som kan innebära en förhöjd risk eller kostnad.

6 Kapitalhantering

6.1 Kapitalbas

Enligt CRR ska Sparbanken upprätthålla en kapitalbas som vid var tidpunkt uppfyller följande minimikrav, uttryckt i procent av det riskvägda exponeringsbeloppet:

- Kärnprimärkapitalrelation om minst 4,5 procent.
- Primärkapitalrelation om minst 6 procent.
- Total kapitalrelation om minst 8 procent.

I tillägg till minimikapitalkraven ska kreditinstitut hålla en kapitalkonserveringsbuffert om 2,5 procent av riskvägda exponeringsbeloppet.

Sparbanken kommer från och med september 2015 hålla en kontracyklisk kapitalbuffert utöver minimikapitalkrav och kapitalkonserveringsbuffert i enlighet med FFFS 2014:33. Den av Finansinspektionens i nuläget beslutade nivån uppgår till 1 procent av det riskvägda exponeringsbeloppet. Från och med 27 juni 2016 är den beslutade nivån 1,5%. Därtill har Finansinspektionen beslutat att från och med 19 mars 2017 ska den kontracykliska kapitalbufferten uppgå till 2%.

Kapitalbasen uppgick vid årsskiftet 2015 till 4 778 mkr och består av primärkapital uppgående till 4 278 mkr och supplementärt kapital i form av förlagslån uppgående till 500 mkr.

Kärnprimärkapital: Instrument och reserver	2015	2014
Aktiekapital	1 668 336	1 668 336
Reservfond	109 196	109 196
Överkursfond	3 188 631	3 188 631
Fond för verkligt värde	-25 995	-
Balanserad vinst	775 663	464 330
Verifierat resultat efter avdrag för föreslagen vinstdisposition och förutsägbara kostnader	79 850	311 333
Kärnprimärkapital före lagstiftningsjusteringar	5 795 681	5 741 826
Kärnprimärkapital: lagstiftningsjusteringar		
Immateriella tillgångar och uppskjutna skattefordringar	-1 458 705	-1 875 592
Avdrag för IRK Reserveringar (se specifikation nedan)	-58 607	-64 836
Sammanlagda lagstiftningsjusteringar av kärnprimärkapital	-1 517 312	-1 940 428
Kärnprimärkapital	4 278 369	3 801 398
Supplementärt kapital: Instrument		
Tidsbundna förlagslån	500 000	500 000
Supplementärt kapital	500 000	500 000
Kapitalbas	4 778 369	4 301 398

6.2 Kapitalkrav

Beräkning av kapitalkrav är utförd i enlighet med CRR, lagen (2014:966) om kapitalbuffertar, lagen (2014:967) om införande av buffertlagen och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar.

Sparbanken tillämpar dels intern riskklassificeringsmetod (IRK-metoden) och dels schablonmetod för beräkning av kreditrisker. Sparbanken har tillstånd av Finansinspektionen att använda IRK-metoden för att beräkna kapitalkravet för kreditrisker avseende en tredjedel av Sparbankens kreditportfölj. Tillståndet avser kreditportföljen som härrör från Färs & Frosta Sparbank. I denna kreditportfölj används IRK-metoden avseende utlåning till hushåll, företag och institut. För de exponeringar där IRK-metoden inte tillämpas används istället schablonmetoden. Sparbanken har inlett ansökningsprocess för IRK-tillstånd avseende de två återstående tredjedelarna.

Kapitalkravet för kreditrisker framgår av tabellen nedan:

Kreditrisköversikt 2015	Ursprungligt åtagande före konverteringsfaktor	Exponeringsvärde	Riskvägt exponeringsbelopp	Kapitalkrav	Genomsnittlig riskvikt
Kreditrisk enligt IRK-metoden					
Institutexponeringar	7 071 770	7 072 103	1 531 394	122 512	21,7%
Företagsexponeringar					
varav SME företag	1 193 564	1 153 142	642 414	51 393	55,7%
varav övriga företagsexponeringar	4 978 098	4 570 884	3 311 148	264 892	72,4%
Exponeringar med säkerhet i fastighet	7 278 714	7 278 714	1 623 810	129 905	22,3%
Hushållsexponeringar					
varav SME företag	1 482 836	1 439 184	512 760	41 021	35,6%
varav övriga hushållsexponeringar	4 369 764	3 734 850	839 831	67 186	22,5%
Motpartlösa exponeringar	397 557	397 557	364 456	29 156	91,7%
Summa	26 772 303	25 646 434	8 825 813	706 065	34,4%
Kreditrisk enligt schablonmetoden					
Exponeringar mot stater och centralbanker	199 588	207 027	-	-	-
Exponeringar mot kommuner och därmed jämföriga samfälligheter samt myndigheter	2 457 131	2 081 565	-	-	-
Institutexponeringar	319 634	322 524	64 505	5 160	20,0%
Företagsexponeringar	5 054 329	4 582 885	4 378 234	350 259	95,5%
Hushållsexponeringar	9 692 739	8 310 272	5 988 901	479 112	72,1%
Exponeringar med säkerhet i fastighet	13 135 019	13 030 968	4 361 825	348 946	33,5%
Fallerade exponeringar	374 720	165 091	203 308	16 265	123,1%
Exponeringar i form av andelar eller aktier i företag för kollektiva investeringar (fond)	50 683	50 683	50 683	4 055	100,0%
Summa	31 283 843	28 751 015	15 047 456	1 203 796	52,3%
Totalt	58 056 146	54 397 449	23 873 269	1 909 862	43,9%

Sparbanken tillämpar schablonmetoden för beräkning av operativa risker och kapitalkravet för operativa risker framgår nedan:

Operativa risker	Kapitalkrav	2015 Riskvägt exponeringsbelopp	Kapitalkrav	2014 Riskvägt exponeringsbelopp
Schablonmetoden	189 639	2 370 482	192 185	2 402 315
Summa kapitalkrav för operativa risker	189 639	2 370 482	192 185	2 402 315

6.3 Kapitaltäckning och kapitalbehov

Kapitalkravet för kreditrisker och operativa risker uppgick per årsskiftet 2015 till 1910 mkr respektive 190 mkr. Kapitalkravet för kreditvärdighetsjustering uppgick till 1 mkr. Med en kapitalbas på 4778 mkr ger det en total kapitalrelation på 18,2 procent för Banken. Primärkapitalet uppgick vid samma tidpunkt till 4 278 mkr vilket ger en kärnprimärkapitalrelation på 16,3 procent.

Kapitalkrav och riskvägt exponeringsbelopp	2015		2014	
	Kapitalkrav	Riskvägt exponeringsbelopp	Kapitalkrav	Riskvägt exponeringsbelopp
- varav IRK-metoden	706 065	8 825 813	708 428	8 855 340
- varav Schablonmetoden	1 203 797	15 047 456	1 187 178	14 839 737
Kapitalkrav för operativa risker	189 639	2 370 482	192 185	2 402 315
Kreditvärdighetsjustering	1 419	17 738	562	7 025
Summa	2 100 920	26 261 489	2 088 353	26 104 417
Kärnprimärkapitalrelation		16,3%		14,6%
Primärkapitalrelation		16,3%		14,6%
Total kapitalrelation		18,2%		16,5%
Buffertkrav		3,5%		2,5%
varav kapitalkonserveringsbuffert		2,5%		2,5%
varav kontryckisk kapitalbuffert		1,0%		
Kärnprimärkapital tillgängligt att använda som buffert		8,3%		6,6%

6.4 IKLU-process

Sparbanken utför årligen en intern kapital- och likviditetsutvärdering ("IKLU") vilken består av en omfattande bedömning av Sparbankens risker och kapitalbehovet för dessa samt likviditetsutvärdering med scenarioanalyser.

IKLU-processen säkerställer att Banken har tillräckligt med kapital även för mer oförutsedda risker genom att ha en tillräckligt stor kapitalbas samt en tillräckligt stor likviditetsbuffert. Processen är ett verktyg som säkerställer att banken på ett tydligt och adekvat sätt identifierar, värderar och hanterar alla de risker banken är exponerad för samt gör en bedömning av sitt interna kapitalbehov i relation till detta.

Kapitalutvärderingen ska utmynna i en detaljerad redogörelse av kapitalsituationen inklusive en beskrivning av Bankens aktuella riskprofil och riskprofilen för tre år framåt. Dessutom redogörs för vilka metoder Banken använder för att mäta och hantera risker, risklimiter och bedömning av kapital uppdelat per relevanta riskkategorier. IKLU:n innefattar alla risktyper som antas kunna påverka verksamheten. Förutom kreditrisker och operativa risker utvärderas kapitalbehovet även för bland annat ränterisk, valutarisk, likviditetsrisk, ryktesrisk och strategiska risker. Stresstester är en viktig metod i bedömningen av kapital- och likviditetsbehovet.

CFO är ansvarig för att driva IKLU-processen. IKLU:n genomförs åtminstone årligen och fastställs av styrelsen.

7 Risker

7.1 Kreditrisk

7.1.1 Definition

Med kredit-/motpartsrisk avses risken att Banken inte erhåller betalning enligt överenskommelse och/eller kommer att göra en förlust på grund av motpartens oförmåga att infria sina förpliktelser. Detta omfattar också den risk som Banken tar på sig när Banken ställer ut finansiella garantier för att garantera en tredje parts betalningsfullgörande till innehavaren av den finansiella garantin.

7.1.2 Riskapit

Kreditgivning och hantering av kreditrisker är Bankens kärnområde och huvuddelen av Bankens affärsverksamhet. Bankens riskapitit avseende kreditrisker definieras, långsiktigt över en 3-årsperiod, som att genomsnittlig kreditförlustnivå i egen portfölj inte ska överstiga 0,30 procent. Motsvarande siffra inklusive bottenlåneförmedlingar är 0,15 procent. Dessutom sätts mål utifrån koncentrationer mot sektorer, branscher och namn samt maximinivåer på andelen osäkra engagemang i den egna kreditstocken.

7.1.3 Riskhantering

Kreditrisken är den viktigaste risken för Sparbankens både genom att kreditgivning är Sparbankens kärnverksamhet och kreditrisken utgör den största delen i beräkningen av Sparbankens kapitalkrav. Kreditrisker förekommer i hela processen vid kreditgivning och beaktas i samtliga moment som prospektering, beredning, utbetalning och under löptiden. Det är därför centralt att det finns en god hantering av kreditrisker. Detta säkerställs bland annat genom ett heltäckande regelverk för kreditgivning och en väl fungerande kreditprocess vilket bland annat uppnås genom att löpande ha utbildning av anställda som är delaktiga i processen för kreditgivning. Därtill är en rättvisande riskklassificering av krediterna synnerligen viktig samt även säkerställandet av att kreditriskmodellerna som används fungerar ändamålsenligt.

För befintliga kreditengagemang ligger fokus på löpande utvärdering i syfte att identifiera förhöjda kreditrisker och vidta åtgärder för att förebygga kreditförluster. I detta ingår till exempel att värdera och utvärdera säkerheterna för krediterna. Slutligen säkerställs årligen genom Bankens interna kapitalutvärderingsprocess att tillräckligt kapital hålls för att täcka oväntade kreditförluster.

7.1.4 Mätning och analys av kreditrisk

Banken mäter sina kreditrisker löpande. Portföljen genomlysas ur flera olika dimensioner som; riskklasser, säkerheter, tillkommande volymer, osäkerhetsnivåer med mera. Banken har tillstånd från Finansinspektionen att använda intern riskklassificeringsmetod (IRK) för delar av kreditstocken. Dessutom har Banken påbörjat ansökansprocess för att få tillstånd att använda IRK även för resterande kreditstock avseende instituts-, företags- och hushållsexponeringar. De delar som inte omfattas av IRK kapitaltäcks istället i enlighet med schablonmetoden.

En del i mätningen och hanteringen av kreditrisker utgörs av stresstester. Stresstesterna utförs årligen inom ramen för den interna kapital- och likviditetsutvärderingen. Stresstesterna utgår ifrån ett scenario som påverkar kredittagarnas återbetalningsförmåga. Resultatet av stresstesterna utvärderas mot fastställd riskapitit och rapporteras till ledning och styrelse.

7.1.5 Riskklassificering

Riskklass provas och fastställs i samband med beslut för kreditgivning och kredituppföljning. Riskklassen ligger till grund och påverkar omfattningen av analys och dokumentation av kunden samt hur kunden ska följas upp. Kunder med låg risk kan hanteras i en enklare och snabbare kreditprocess. Kunder med högre risk leder till ökade uppföljningskrav.

Klassificeringen syftar till att uppskatta sannolikheten för fallissemang inom ett år och uttrycks på en skala med 23 klasser där 0 representerar störst risk, 21 representerar lägst risk, samt en klass för fallissemang. Efterföljande tabell beskriver Bankens riskklassificering och hur den relaterar till den teoretiskt beräknade sannolikheten för fallissemang inom 12 månader (PD) samt indikativ rating enligt Standard & Poor's. Av de totala IRK-klassade exponeringarna ligger 65 procent inom riskklasserna 13–21, så kallad investment grade, där risken för fallissemang anses vara låg. Tabellen nedan beskriver Bankens riskklassificering och hur den relaterar till den beräknade sannolikheten för fallissemang inom ett år samt hur det indikativt korresponderar med en rating från Standard & Poor's.

Riskklass enligt IRK	RFF	PD %	Indikativ rating
Fallerade	Fallerad	100	D
Hög risk	0-5	>5.7	C till B
Förhöjd risk	6-8	2.0-5.7	B+
Normal risk	9-12	0.5-2.0	BB- till BB+
Låg risk	13-21	<0.5	BBB- till AAA

Modellerna för att ta fram riskklassificeringen är av två olika typer. Den ena bygger på statistisk metod, vilket förutsätter tillgång till en stor mängd information om motparter samt tillräckligt stor andel av information om motparter som fallerat. I de fall statistiska metoder inte är tillämpliga skapas modeller där bedömningskriterierna fastställs genom expertbedömning. Validering av modellen görs vid större ändringar samt årligen i syfte att säkerställa att de mäter risken på ett korrekt vis. Modellerna skattar normalt en sannolikhet för fallissemang på ett års sikt. Exponeringsbelopp per risk- och exponeringsgrupp samt totalt exponerat belopp per riskklass framgår av tabellen nedan.

Exponeringar per riskklass och exponeringsgrupp 2015												
	Hushåll	%	Företag	%	Institut	%	Stater	%	Övriga	%	Totalt	%
Låg risk	7 783 171	63%	2 044 123	36%	6 871 071	97%	-	0%	-	0%	16 698 365	65%
Normal risk	3 507 619	28%	2 846 823	50%	-	0%	-	0%	-	0%	6 354 442	25%
Förhöjd risk	965 989	8%	743 432	13%	201 032	3%	-	0%	-	0%	1 910 453	7%
Hög risk	171 846	1%	72 574	1%	-	0%	-	0%	-	0%	244 420	1%
Fallerade	24 123	0%	17 074	0%	-	0%	-	0%	-	0%	41 197	0%
Icke riskklassificerade	-	0%	-	0%	-	0%	-	0%	397 557	100%	397 557	2%
Summa IRK-metoden	12 452 748		5 724 026		7 072 103		-		397 557		25 646 434	
Schablonmetoden *)	21 341 240		4 582 885		322 524		2 288 592		215 774		28 751 015	

Exponeringar per riskklass och exponeringsgrupp 2014												
	Hushåll	%	Företag	%	Institut	%	Stater	%	Övriga	%	Totalt	%
Låg risk	5 905 586	62%	2 034 691	39%	10 314 874	98%	-	0%	-	0%	18 255 151	71%
Normal risk	2 514 805	26%	1 993 142	38%	-	0%	-	0%	-	0%	4 507 947	18%
Förhöjd risk	971 507	10%	1 058 453	20%	200 726	2%	-	0%	-	0%	2 230 686	9%
Hög risk	171 002	2%	94 201	2%	-	0%	-	0%	-	0%	265 203	1%
Fallerade	39 051	0%	17 986	0%	-	0%	-	0%	-	0%	57 037	0%
Icke riskklassificerade	-	0%	-	0%	-	0%	-	0%	386 795	100%	386 795	2%
Summa IRK-metoden	9 601 951		5 198 473		10 515 600		-		386 795		25 702 819	
Schablonmetoden *)	16 966 826		5 470 542		178 266		919 659		628 364		24 163 657	

*) Hushåll inkluderar Exponeringar med säkerhet i fastighet

7.1.6 Löptider

Nedanstående sammanställning redovisar utestående exponeringar fördelade på löptider och exponeringsgrupper.

Exponeringar per löptid och exponeringsgrupp 2015	Kreditrisk enligt IRK-metoden					Kreditrisk enligt schablonmetoden					Summa	
	Institut	Företag	Säkerhet i fastighet	Hushåll	Övrigt	Stat och kommun	Institut	Företag	Hushåll	Säkerhet i fastighet		Övrigt
Högst 3 mån	3 662 194	44 164	9 884	61 938	36 995	27 004	7 987	64 862	222 278	127 824	926	4 266 056
Längre än 3 mån men högst 1 år	85 471	347 374	43 000	156 992	10 059	1 703 552	6 537	50 429	359 247	437 077	1 208	3 200 946
Längre än 1 år men högst 5 år	3 324 066	593 293	229 540	137 889	53 649	10 277	985	196 611	744 357	1 736 511	2 364	7 029 541
Längre än 5 år men högst 10 år	-	89 909	2 150	5 000	-	-	-	3 841	23 512	11 962	-	136 374
Längre än 10 år	372	4 649 286	6 994 141	4 812 215	-	547 758	307 015	4 267 142	6 960 878	10 717 593	160 598	39 416 999
Utan löptid	-	-	-	-	296 854	-	-	-	-	-	50 678	347 532
Totalt	7 072 103	5 724 026	7 278 714	5 174 034	397 557	2 288 592	322 524	4 582 885	8 310 272	13 030 968	215 774	54 397 449

7.1.7 Säkerheter

Sparbankens utlåningsverksamhet bedrivs främst i form av utlåning mot säkerhet i fastigheter vilket Banken har lång erfarenhet och robusta rutiner för. Uppdateringar av säkerhetsvärden sker på årlig basis för företagsexponeringar och vid behov för exponeringar i hushållsklassen.

I tabellen nedan redovisas exponering i förhållande till de säkerheter som ställts för krediten, primärt avser dessa säkerheter pantbrev i fastigheter.

Kreditriskexponering, brutto och netto 2015	Total kreditrisk- exponering (före nedskrivning)	Nedskrivning/ Avsättning	Redovisat värde	Värde av säkerheter avseende poster i balans- räkningen samt åtaganden	Total kreditrisk- exponering efter avdrag för säkerheter
Krediter¹ mot säkerhet av:					
Statlig och kommunal borgen ²	90 782	-	90 782	90 782	-
Pantbrev i villa- och fritids-fastigheter ³	19 309 754	36 972	19 272 782	18 985 788	286 994
Pantbrev i flerfamiljsfastigheter ⁴	5 372 870	7 236	5 365 634	5 342 869	22 765
Pantbrev i jordbruksfastigheter	5 591 046	11 230	5 579 816	5 565 910	13 906
Pantbrev i andra näringsfastigheter	6 254 001	48 742	6 205 259	6 143 344	61 915
Företagsinteckning	1 692 910	59 587	1 633 323	1 595 374	37 949
Övriga ⁵	3 112 263	50 955	3 061 308	207 456	2 853 852
Förändring i verkligt värde på räntesäkrade poster i portföljsäkring	-	-	-	-	-
Summa	41 423 626	214 722	41 208 904	37 931 523	3 277 381
Kreditinstitut					
Swedbank	3 281 129	-	3 281 129	-	3 281 129
Övriga	201 113	-	201 113	-	201 113
Räntebärande värdepapper					
- AAA ⁶	5 014 491	-	5 014 491	-	5 014 491
- AA	197 939	-	197 939	-	197 939
- A	114 688	-	114 688	-	114 688
- BBB eller lägre	8 122	-	8 122	-	8 122
- utan rating	36 647	-	36 647	-	36 647
Summa	8 854 129	-	8 854 129	-	8 854 129
Åtaganden					
Kreditlöften och outnyttjad del av beviljade räkningskrediter	5 978 986	-	5 978 986	-	5 978 986
Utställda finansiella garantier	575 347	-	575 347	185 113	390 234
Summa	6 554 333	-	6 554 333	185 113	6 369 220
Total kreditriskexponering	56 832 088	214 722	56 617 366	38 116 636	18 500 730

Kreditriskexponering, brutto och netto 2014	Total kreditrisk- exponering (före nedskrivning)	Nedskrivning/ Avsättning	Redovisat värde	Värde av säkerheter avseende poster i balans- räkningen samt åtaganden	Total kreditrisk- exponering efter avdrag för säkerheter
Krediter¹ mot säkerhet av:					
Statlig och kommunal borgen ²	130 238	-	130 238	130 027	211
Pantbrev i villa- och fritids-fastigheter ³	12 802 201	26 036	12 776 165	12 445 291	330 874
Pantbrev i flerfamiljsfastigheter ⁴	5 187 811	4 776	5 183 035	4 927 336	255 699
Pantbrev i jordbruksfastigheter	4 565 663	9 705	4 555 958	4 395 122	160 836
Pantbrev i andra näringsfastigheter	6 421 995	51 796	6 370 199	5 454 290	915 909
Företagsinteckning	2 089 394	68 886	2 020 508	1 796 009	224 499
Övriga ⁵	2 864 843	126 744	2 738 099	271 991	2 466 108
Summa	34 062 145	287 943	33 774 202	29 420 066	4 354 136
Kreditinstitut					
Swedbank	3 946 557	-	3 946 557	-	3 946 557
Övriga	406 712	-	406 712	-	406 712
Räntebärande värdepapper					
- AAA ⁶	5 282 871	-	5 282 871	-	5 282 871
- AA	793 649	-	793 649	-	793 649
- A	943 632	-	943 632	-	943 632
- BBB eller lägre	229 662	-	229 662	-	229 662
- utan rating	495 511	-	495 511	-	495 511
Summa	12 098 594	-	12 098 594	-	12 098 594
Åtaganden					
Kreditlöften och utnyttjad del av beviljade räkningskrediter	5 214 668	-	5 214 668	-	5 214 668
Utställda finansiella garantier	604 781	-	604 781	202 613	402 168
Summa	5 819 449	-	5 819 449	202 613	5 616 836
Total kreditriskexponering	51 980 188	287 943	51 693 437	29 622 679	22 069 566

¹ Med kredit avses fordringar och andra placeringar i värdepapper, dock ej aktier, i balansräkningen samt kreditåtaganden utanför balansräkningen, exempelvis garantier och borgensåtaganden. Säkerheterna är upptagna till bedömda marknadsvärden vid utlåningstillfället eller senare uppdatering.

² Inklusive krediter till stat och kommun

³ Inklusive bostadsrätter

⁴ Inklusive bostadsrättsföreningar

⁵ Inklusive krediter utan säkerhet samt ej utnyttjade krediter i räkning

⁶ Standard and Poor's rating

7.1.7 Kreditriskjusteringar

Banken utvärderar kontinuerligt om det föreligger nedskrivningsbehov av lån och om det finns objektiva belägg för att så är fallet så klassas fordringarna som osäkra. Som objektiva belägg att nedskrivningsbehov föreligger räknas generellt betalningar som är mer än 60 dagar försenade.

Bankens huvudprincip är att utvärderingen avseende nedskrivningsbehov görs på individuell basis. För lån som inte bedöms vara individuellt väsentliga avseende belopp tillämpas vid behov gruppvis nedskrivning utan att individuell prövning görs.

En oreglerad fordran är en fordran som är förfallen till betalning sedan mer än 60 dagar och en osäker lånefordran är en fordran där det är sannolikt att betalning inte fullföljs och för vilken säkerhetens värde ej med betryggande marginal täcker både kapitalbelopp plus räntor samt förseningsavgifter.

Förändring av nedskrivningar	Individuellt värderade osäkra lånefordringar	Gruppvis värderade lånefordringar	Summa
Ingående balans 1 januari 2015	283 086	4 857	287 943
Årets nedskrivning för kreditförluster	62 524	-	62 524
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	-65 253	753	-64 500
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	-71 245	-	-71 245
Utgående balans 31 december 2015	209 112	5 610	214 722

Åldersanalys, förfallna men ej nedskrivna lånefordringar	2015	2014
tkr		
Fordringar förfallna 60 dgr eller mindre	306 951	39 553
Fordringar förfallna > 60 dgr - 90 dgr	37 632	7 909
Fordringar förfallna > 90 dgr - 180 dgr	20 375	68 435
Fordringar förfallna > 180 dgr - 360 dgr	2 002	16 906
Fordringar förfallna > 360 dgr	22 440	33 676
Summa	389 400	166 479
tkr	2015	2014
Lånefordringar per kategori av låntagare		
Lånefordringar, brutto		
- offentlig sektor	33 126	29 126
- företagssektor	14 781 319	13 827 074
- hushållssektor	26 607 087	20 172 407
varav enskilda företagare	9 192 198	7 803 768
- övriga	2 094	2 133
Summa	41 423 626	34 030 740
varav:		
Oreglerade lånefordringar som ingår i osäkra lånefordringar	183 224	263 430
- företagssektor	130 089	177 289
- hushållssektor	53 135	86 141
Osäkra lånefordringar	383 400	527 541
- företagssektor	314 933	384 616
- hushållssektor	68 467	142 925
Avgår:		
Specifika nedskrivningar för individuellt värderade fordringar	209 112	283 086
- företagssektor	177 126	236 931
- hushållssektor	31 986	46 155
Gruppvisa nedskrivningar för individuellt värderade lånefordringar	-	-
Nedskrivningar för gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar	5 610	4 857
- hushållssektor	5 610	4 857
Lånefordringar, nettoredovisat värde		
- offentlig sektor	33 126	29 126
- företagssektor	14 604 193	13 590 143
- hushållssektor	26 569 491	20 121 395
varav enskilda företagare	9 192 198	7 803 768
- övriga	2 094	2 133
Nettoredovisat värde	41 208 904	33 742 797

7.1.8 Motpartsrisk

Motpartsrisk innebär risken att en motpart inte kan fullgöra sina åtaganden gentemot Sparbanken, vilket kan leda till förluster. Motpart avser här avtalsmotparter för ränte- och valutaderivat som ingåtts i syfte att säkra valuta- och ränterisker. För kapitalkravsberäkningen för motpartsrisk avseende derivat används marknadsvärderingsmetoden. Tabellen nedan visar Bankens derivatinnehav.

Derivat och säkringsredovisning 2015

tkr	Nominellt belopp/ återstående löptid			Total	Positiva marknadsvärden	Negativa marknadsvärden
	Upp till 1 år	> 1 år - 5 år	>5 år			
Derivat utanför säkringsredovisning						
Ränterelaterade kontrakt				340 000		
Swappar	-	50 000	290 000	340 000	-	30 172
Valutarelaterade kontrakt				678 922		
Terminer	643 310	35 612	-	678 922	33	-
Summa				1 018 922		
Derivat för verkligtvärde-säkringar						
Ränterelaterade kontrakt				2 853 916		
Optioner i form av räntecapar	611 000	329 000	185 000	1 125 000	1 248	-
Swappar	548 016	1 150 900	30 000	1 728 916	-	68 953
Summa				2 853 916		
Totalsumma	1 802 326	1 565 512	505 000	3 872 838	1 281	99 125

Derivat och säkringsredovisning 2014

tkr	Nominellt belopp/ återstående löptid			Total	Positiva marknadsvärden	Negativa marknadsvärden
	Upp till 1 år	> 1 år - 5 år	>5 år			
Derivat utanför säkringsredovisning						
Valutarelaterade kontrakt				712 509		
Terminer	615 465	97 044	-	712 509	-	912
Summa				712 509		
Derivat för verkligtvärde-säkringar						
Ränterelaterade kontrakt				3 743 416		
Optioner i form av räntecapar	468 000	813 000	312 000	1 593 000	1 192	-
Swappar	448 000	1 397 216	305 200	2 150 416	-	115 716
Summa				3 743 416		
Totalsumma	1 531 465	2 307 260	617 200	4 455 925	1 192	116 628

7.2 Marknadsrisk

7.2.1 Definition

Med marknadsrisk avses risken för förlust eller lägre framtida intjäning till följd av förändringar i räntor, valutakurser, aktiekurser, kreditspreadar eller andra riskfaktorer på finansiella marknader. Sparbanken har inga tillgångar klassificerade som handelslager.

7.2.2 Riskaptit

Banken har en låg riskprofil med begränsade risker på de finansiella marknaderna. Bankens verksamhet på dessa marknader motiveras i första hand av att långsiktigt tillfredsställa kundernas behov och underlätta Bankens egen finansiering, i andra hand av att skapa avkastning genom positionstagning. Sparbanken har marknadsrisk som en naturlig del inom sin likviditetsförvaltning.

7.2.3 Riskhantering

Finansfunktionen är ansvarig för den löpande finansförvaltningen och därmed den operativa dagliga hanteringen av stora delar av Bankens marknadsrisk. Vidare är den oberoende riskfunktionen ansvarig för att kontrollera riskerna.

7.2.4 Marknadsrisk i likviditetsportföljen

I likviditetsportföljen ingår Bankens likviditetsreserv. Likviditetsreserven består av tillgångar som kan skapa likviditet på kort sikt (max 5 dagar) till förutsägbara värden. Det är tillgångar som är likvida på den privata marknaden och belåningsbara i centralbanken. Inlåningsmedel i annan bank, som är tillgängliga påföljande dag, kan medräknas i likviditetsreserven. Utöver dessa krav uppfyller innehaven i portföljen Finansinspektionens krav (FFFS 2012:6) på medräkningsbarhet inom LCR.

Sparbankens likviditetsportfölj får förvaltas enligt följande kriterier

- Syfte: Att tillfredsställa Sparbankens krav på god beredskap vid en eventuell likviditetskris samt säkerställa kravet på LCR.
- LCR ska överstiga 110%
- Fastställda namnkoncentrationsbegränsningar samt begränsningar i övergripande storleksstruktur.

7.2.5 Marknadsrisk i placeringsportföljen

Överlikviditet som inte behövs för den löpande verksamheten placeras i räntebärande obligationer, aktier och andra finansiella instrument. Dessa tillgångar ingår i placeringsportföljen. Sparbankens placeringsportfölj begränsas enligt riskkapit till att maximalt uppgå till 4000 msek.

Sparbanken har haft en aktiv portfölj som är under avveckling. Den aktiva portföljen har syftat till att nå en högre avkastning än likviditets- och placeringsportföljen och därmed ta en högre risk. Beslut är fattat sedan tidigare att portföljen ska avvecklas löpande. Inga nya investeringar är tillåtna i den aktiva portföljen.

7.2.6 Mätning av marknadsrisken - VaR

För att på en övergripande nivå visa på den marknadsrisk som uppkommer pga. placeringarna av överskottslikviditeten används riskmättet VaR med historisk simulering.

Måttet beräknas för Sparbanken med 99 % sannolikhet och med 10 dagars horisont. VaR beräknas per 2015-12-31 till 7,1 mkr. Procentuellt motsvarar detta en VaR på 0,13 procent.

7.2.7 Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är risken för att verkligt värde på, eller framtida kassaflöden från, en aktie varierar på grund av förändringar i marknadspriser (oavsett om förändringarna orsakas av faktorer relaterade specifikt till aktien eller dess emittent, eller faktorer som påverkar alla liknande finansiella instrument som handlas på marknaden).

Banken har en mycket liten exponering mot aktiekursrisk genom små och långsiktiga aktieinnehav.

7.2.8 Valutarisk

7.2.8.1 Definition

Valutarisken uppstår till följd av att tillgångar och skulder i samma utländska valuta storleksmässigt inte överensstämmer.

7.2.8.2 Riskkapit

Valutakursrisken är uttryckt som en övergripande tolerans och mäts för samtliga portföljer.

- Nettoposition i enskild valuta: Högst 1 procent av kapitalbasen
- Aggregerad nettoposition: Högst 2,5 procent av kapitalbasen

7.2.8.3 Valutarisk i balansräkningen

I balansräkningen finns valutarisk i mindre volymer resevaluta (1055 tkr), in- och utlåning samt valutaterminer. Med undantag för resevaluta är samtliga positioner täckta genom identiska motaffärer med Swedbank, varför valutarisken är marginell.

7.2.9 Ränterisk

7.2.9.1 Definition

Ränterisk är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadsräntor. Ränterisk kan således dels bestå av förändring i verkligt värde, prisrisk, dels förändringar i kassaflöde, kassaflödesrisk. En betydande faktor som påverkar ränterisken är räntebindningstiden. Långa räntebindningstider motverkar kassaflödesrisken men ökar prisrisken. Kortare räntebindningstider motverkar prisrisken men ökar kassaflödesrisken.

7.2.9.2 Riskkapit

I enlighet med Sparbankens riskpolicy kontrolleras de finansiella riskerna i verksamheten med limiter. Sparbankens ränterisk, mätt som nuvärdesberäkning, i den totala verksamheten får vid en parallellförskjutning av räntenivåerna med +/-2 procent inte överstiga 5 procent av kapitalbasen.

För bunden in- och utlåning används derivatavtal för att minska ränterisken, exempelvis genom ränteswapavtal.

7.2.9.3 Riskhantering

För att säkra sig mot ränterisken i Sparbankens fastförräntade utlåning har Banken i stor utsträckning ingått ränteswapavtal, dvs avtal enligt vilka Banken betalar fast ränta och erhåller rörlig ränta. För de lån med rörlig ränta där Banken har garanterat en högsta ränta gentemot kund har återförsäkring skett genom avtal om räntetak. Dessa avtal ger Banken ersättning för räntebortfall som kan uppstå när kundernas räntetak överskrids. I redovisningen tillämpas säkringsredovisning när en effektiv koppling finns mellan säkrade lån och swapavtal respektive avtal om räntetak.

En nedgång av marknadsräntorna med -2 procentenheter påverkar det egna kapitalet med -84 mkr (-96 mkr) och en uppgång med 2 procentenheter påverkar det egna kapitalet med 90 mkr (105 mkr) per 2015-12-31. Beräkningen sker i enlighet med Finansinspektionens Föreskrifter 2007:4 om rapportering av ränterisk i övrig verksamhet. Övriga parametrar antas vara oförändrade.

Ett sätt att indikativt mäta ränterisken är en s.k. gapanalys som visar räntebindningstiderna för Bankens tillgångar och skulder i balansräkningen samt poster utanför balansräkningen.

Hantering av Bankens ränteexponering är centraliserad, vilket innebär att den centrala finansfunktionen ansvarar för att identifiera och hantera denna exponering.

7.2.9.4 Ränteriskexponering

Nedan framgår Sparbankens strukturella ränterisk genom nedbrytning av både tillgångs- och skuldsidan på räntebindningstid.

Ränterisk- exponering 2015

Räntebindingstider för tillgångar och skulder - Ränteexponering	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan ränta	Totalt
Tillgångar									
Kassa	-	-	-	-	-	-	-	33 100	33 100
Belåningsbara statsskuld-förbindelser	656 735	816 930	-	-	-	-	-	-	1 473 665
Utlåning till kreditinstitut	3 472 351	-	-	-	-	-	-	9 891	3 482 242
Utlåning till allmänheten	26 948 551	9 713 778	342 273	645 964	2 487 136	970 023	101 179	-	41 208 904
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 246 836	2 442 583	-	-	208 800	-	-	-	3 898 219
Övriga tillgångar	-	-	-	-	-	-	-	2 034 563	2 034 563
Summa	32 324 473	12 973 291	342 273	645 964	2 695 936	970 023	101 179	2 077 554	52 130 693
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	236 278	-	-	-	-	-	-	-	236 278
Inlåning från allmänheten	38 687 746	1 743 772	1 277 831	465 706	134 800	19 577	100 000	77 881	42 507 313
Emitterade värdepapper	1 498 281	1 199 560	-	-	-	-	-	-	2 697 841
Övriga skulder	-	-	-	-	-	-	-	359 358	359 358
Efterställda skulder	-	500 000	-	-	-	-	-	-	500 000
Eget kapital	-	-	-	-	-	-	-	5 829 903	5 829 903
Summa skulder och eget kapital	40 422 305	3 443 332	1 277 831	465 706	134 800	19 577	100 000	6 267 142	52 130 693
Differens tillgångar och skulder	-8 097 832	9 529 959	-935 558	180 258	2 561 136	950 446	1 179	-4 189 588	-
Räntederivat, rörlig ränta erhålls 1	501 200	1 567 716	-	-	-	-	-	-	2 068 916
Räntederivat, fast ränta erläggs 2	-	120 000	60 700	366 816	913 600	287 800	320 000	-	2 068 916
Kumulativ exponering	-7 596 632	3 381 043	2 384 785	2 198 227	3 845 763	4 508 409	4 189 588	-	-

Ränterisk- exponering 2014

Räntebindingstider för tillgångar och skulder - Ränteexponering	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan ränta	Totalt
Tillgångar									
Kassa	-	-	-	-	-	-	-	50 194	50 194
Belåningsbara statsskuld-förbindelser	50 805	247 535	-	-	-	-	-	-	298 340
Utlåning till kreditinstitut	4 341 327	-	-	-	-	-	-	11 942	4 353 269
Utlåning till allmänheten	21 849 007	7 104 767	678 273	702 326	2 285 509	1 111 001	112 591	-	33 843 474
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 755 025	5 290 102	-	26 182	45 550	330 126	-	-	7 446 985
Övriga tillgångar	-	-	-	-	-	-	-	2 664 602	2 664 602
Summa	27 996 164	12 642 404	678 273	728 508	2 331 059	1 441 127	112 591	2 726 738	48 656 864
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	258 885	70 000	222 276	2 837	10 000	-	-	-	563 998
Inlåning från allmänheten	35 487 041	2 701 148	1 825 453	639 856	173 226	31 351	-	76 292	40 934 367
Emitterade värdepapper	149 973	299 598	-	-	-	-	-	-	449 571
Övriga skulder	-	-	-	-	-	-	-	443 831	443 831
Efterställda skulder	-	500 000	-	-	-	-	-	-	500 000
Eget kapital	-	-	-	-	-	-	-	5 765 097	5 765 097
Summa skulder och eget kapital	35 895 899	3 570 746	2 047 729	642 693	183 226	31 351	-	6 285 220	48 656 864
Differens tillgångar och skulder	-7 899 735	9 071 658	-1 369 456	85 815	2 147 833	1 409 776	112 591	-3 558 482	-
Räntederivat, rörlig ränta erhålls 1	411 200	1 739 216	-	-	-	-	-	-	2 150 416
Räntederivat, fast ränta erläggs 2	20 000	-	67 000	361 000	980 216	472 200	250 000	-	2 150 416
Kumulativ exponering	-7 508 535	3 302 339	1 865 883	1 590 698	2 758 315	3 695 891	3 558 482	-	-

¹ och ² Nominellt värde

Räntenettorisk: genomslag på räntenettet under kommande tolv månadersperiod vid en ränteuppgång eller nedgång på 1 procentenhet på balansdagen utgör antagandet att alla tillgångar och skulder samt långa och korta positioner inom ett intervall förfaller i intervallens mitt.

Övriga parametrar antas vara oförändrade.

7.2.10 Exponeringar mot ränterisk utanför handelslagret

Sparbanken har långsiktiga placeringar i räntefonder med 50678 tkr (284 158 tkr) som syftar till värdeökning på lång sikt.

7.3 Likviditetsrisk

7.3.1 Definition

Likviditetsrisk är risken för att Banken får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med Bankens finansiella skulder. Likviditetsrisk kan även uttryckas som risken för förlust eller försämrad intjäningsförmåga till följd av att bankens betalningsåtaganden inte kan fullgöras i rätt tid. Likviditetsrisker uppstår då tillgångar och skulder inklusive derivatinstrument har olika löptider. Styrelsen i Sparbanken Skåne har definierat likviditetsrisk som risken för att Sparbanken inte kan fullgöra sina betalningsåtaganden på grund av brist på likvida medel eller att de kan fullgöras endast genom upplåning till avsevärt högre kostnad än normalt eller genom att tillgångar avyttras till kraftigt underpris.

7.3.2 Riskaptit

Sparbankens riskaptit avseende likviditetsrisker är mycket låg och risken minimeras i möjligaste mån vilket primärt sker genom att sätta upp mål avseende likviditetshanteringen och genom att hålla en likviditetsreserv. Banken ska alltid ha en tillräcklig likviditet för att klara en period om 30 dagar i ett stressat scenario.

7.3.3 Riskhantering

För att minimera risken för likviditetsstörningar struktureras Bankens finansiering så att den är långsiktig, stabil och diversifierad. Det ska finnas en balans mellan långsiktiga tillgångar och skulder. Sparbankens riskhantering fokuserar på att skapa likviditetsresurser och på portföljstrukturer. Det innebär att placeringar endast görs i likvida värdepapper, d v s värdepapper som handlas på en fungerande marknad.

Styrelsen ansvarar för att Bankens finansiella risker (inklusive likviditetsrisker) identifieras, mäts, hanteras, kontrolleras och rapporteras inom Sparbanken. Styrelsen fastställer årligen Bankens Riskpolicy samt Finanspolicy. Vidare fastställer styrelsen Bankens riskaptit avseende likviditetsrisker, samt Bankens likviditets- och finansieringsstrategi.

För den löpande förvaltningen av likviditetsrisker ansvarar CFO. Sparbankens riskfunktion ansvarar för löpande uppföljning och oberoende kontroll av Bankens egna placeringar och uppföljning av likviditetsrisker. Bankledningen erhåller veckovis uppföljning av likviditeten och styrelsen erhåller månatligen en rapport över Bankens likviditetssituation.

7.3.4 Likviditetsreserv

Likviditet	2015	2014
Likviditetsreserv, Tkr	8 470 000	9 606 000
Varav:		
-kassamedel	3 315 000	4 181 000
-belåningsbara statsskuldssbindelser	1 673 000	498 000
-säkerställda obligationer	3 482 000	4 927 000
Likviditetskvot/kvoter		
Utlåning/inlåning	97%	82%
Likviditetsreserv/inlåning	19,9%	23,5%

Sparbanken håller en avskild reserv av högkvalitativa likvida tillgångar som kan användas för att säkra Bankens kortsiktiga betalningsförmåga. Storleken på reserven ska vara sådan att det är möjligt att stå emot en allvarlig likviditetspåfrestand. Per 2014-12-31 uppgick likviditetsreserven till 19,9 procent (23,3 procent).

Likviditetsreserven består av tillgångar som kan skapa likviditet på kort sikt (max 5 dagar) till förutsägbara värden. Kravet är att tillgångarna är likvida på den privata marknaden och belåningsbara i centralbanken. Inlåningsmedel i annan bank, som är tillgängliga påföljande dag, kan medräknas i likviditetsreserven.

7.3.5 Finansiering

För att säkerställa den framtida finansieringen har Banken utformat en långsiktig strategi för möjlighet till anskaffning av kapital, närvaro på de finansiella marknaderna och att det finns tillräcklig diversifiering av finansieringskällorna.

Sparbankens huvudsakliga finansieringskälla utgörs av inlåningsmedel. För att utöka Bankens finansieringsmöjligheter har Banken ett upplåningsprogram på 10.000 mkr för lång upplåning (MTN, Medium Term Notes) noterat på Nasdaq OMX Nordic Stockholm. Programmet är utnyttjat med 1.800 mkr per 2015-12-31. Därtill finns ett certifikatsprogram för kort upplåning på 2.000 mkr, utnyttjat med 900 mkr per 2015-12-31.

7.3.6 Beredskapsplan och stresstester

Sparbanken har fastställt en beredskapsplan för hantering av likviditetsrisker. Syftet med beredskapsplanen är att förbereda Banken på olika handlingsalternativ om likviditetssituationen får en ogynnsam utveckling. I beredskapsplanen beskrivs händelser som kan utlösa beredskapsplanen samt åtgärder för att förstärka likviditeten.

Sparbanken genomför stresstester regelbundet. Resultatet av stresstesterna utvärderas mot Bankens fastställda riskaptit och används för att anpassa Bankens strategier och riktlinjer.

7.3.7 Likviditetsexponering

Nedan redovisas Bankens strukturella likviditetssituation med kontraktuell återstående löptid avseende finansiering samt utlåning.

Likviditets-
exponering, 2015

Odiskonterade kassaflöden - Kontraktuell återstående löptid

Kontraktuell återstående löptid (odiskonterat värde)	På anfordran	Högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan löptid	Summa nominella kassaflöden
Tillgångar							
Kassa	-	-	-	-	-	33 100	33 100
Belåningsbara statssskuldförbindelser m m	-	247	774	1 477 477	-	-	1 478 498
Utlåning till kreditinstitut	3 482 242	-	-	-	-	-	3 482 242
Utlåning till allmänheten	1 485 271	1 258 057	4 428 730	10 849 957	38 352 318	-	56 374 333
Räntebärande värdepapper	-	219 183	92 467	3 598 496	12 199	-	3 922 345
Övriga tillgångsposter	-	-	-	-	-	2 034 563	2 034 563
Summa tillgångar	4 967 513	1 477 487	4 521 971	15 925 930	38 364 517	2 067 663	67 325 081
Skulder							
Skulder till kreditinstitut	236 278	-	-	-	-	-	236 278
Inlåning från allmänheten	38 030 718	2 684 811	1 657 195	151 408	-	-	42 524 132
Derivat	-	10 626	30 960	66 222	6 087	-	113 895
Emitterade värdepapper	-	751 980	455 035	1 508 554	-	-	2 715 569
Efterställda skulder	-	2 024	5 984	520 064	-	-	528 072
Övriga skuldposter och eget kapital	-	-	-	-	-	6 090 136	6 090 136
Summa skulder och eget kapital	38 266 996	3 449 441	2 149 174	2 246 248	6 087	6 090 136	52 208 082
Kreditlöften	-2 251 251	-	-	-	-	-	-2 251 251
Outnyttjad del av beviljade räkningskrediter	-3 727 735	-	-	-	-	-	-3 727 735
Beviljad outnyttjad kredit hos Swedbank	500 000	-	-	-	-	-	500 000
Total skillnad	-38 778 469	-1 971 954	2 372 797	13 679 682	38 358 430	-4 022 473	9 638 013

Likviditets-
exponering, 2014

Odiskonterade kassaflöden - Kontraktuell återstående löptid

Kontraktuell återstående löptid (odiskonterat värde)	På anfordran	Högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan löptid	Summa nominella kassaflöden
Tillgångar							
Kassa	-	-	-	-	-	50 194	50 194
Utlåning till kreditinstitut	4 353 269	-	-	-	-	-	4 353 269
Utlåning till allmänheten	1 205 914	1 498 967	4 849 039	9 658 588	28 993 619	-	46 206 127
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	273 042	522 053	7 089 857	16 620	-	7 901 572
Övriga tillgångsposter	-	-	-	-	-	2 765 279	2 765 279
Summa tillgångar	5 559 183	1 772 009	5 371 092	16 748 445	29 010 239	2 815 473	61 276 441
Skulder							
Skulder till kreditinstitut	149 702	196 564	227 639	10 400	-	-	584 305
Inlåning från allmänheten	34 559 065	4 042 905	2 272 207	210 738	-	-	41 084 915
Derivat	-	7 368	31 748	67 974	9 056	-	116 146
Emitterade värdepapper	-	1 465	153 017	303 097	-	-	457 579
Efterställda skulder	-	2 733	8 702	540 088	-	-	551 523
Övriga skuldposter och eget kapital	-	-	-	-	-	6 102 725	6 102 725
Summa skulder och eget kapital	34 708 767	4 251 035	2 693 313	1 132 297	9 056	6 102 725	48 897 193
Kreditlöften	-1 483 541	-	-	-	-	-	-1 483 541
Outnyttjad del av beviljade räkningskrediter	-3 731 127	-	-	-	-	-	-3 731 127
Beviljad outnyttjad kredit hos Swedbank	500 000	-	-	-	-	-	500 000
Total skillnad	-33 864 252	-2 479 026	2 677 779	15 616 148	29 001 183	-3 287 252	7 664 580

7.4 Operativ risk

7.4.1 Definition

Med operativ risk avses risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Definitionen inkluderar legal risk. Med legal risk menas risken för böter, skadestånd eller straffåtgärder utdömda vid myndighetsutövning, samt därtill kostnader i samband med förlikningar, juridiska processer etc.

7.4.2 Riskaptit

Operativ risk är av sin natur, till skillnad från finansiella risker, inte direkt kopplad till affärsmässigt risktagande utan beror i stället av verksamhetens omfattning, art och komplexitet. Då operativ risk är en icke önskvärd risk ska såväl förväntade som oförväntade förluster ligga på en låg nivå och i första hand kunna täckas av löpande intjäning. Verksamheten strävar också aktivt efter att minimera den operativa riskexponeringen då den är att betrakta som en kostnad vilken ska minimeras i största möjliga utsträckning. Sparbankens styrelse har bland annat definierat en limit avseende individuella operativa förluster uppgående till 3 mkr samt ackumulerade förluster på 30 mkr sett över en 12 månadersperiod.

7.4.3 Metod för beräkning av operativa risker

Sparbanken kapitaltäckar operativ risk enligt schablonmetoden. Enligt schablonmetoden ska instituten dela in sina verksamheter i affärsområden med avgränsningar som ges av CRR-regelverket. Instituterna ska beräkna kapitalbaskravet för operativ risk som det treåriga genomsnittet av summan av de årliga kapitalbaskraven för samtliga de affärsområden som avses.

Det årliga kapitalbaskravet för varje affärsområde är lika med produkten av den procentsats som regelverket anger som aktuell, och den del av den relevanta indikatorn som har fördelats på respektive affärsområde.

Som indikator används rörelseintäkter beräknat på 12 månaders verksamhet.

7.4.4 Hantering av operativa risker

Riskhanteringen avseende operativ risk är en del av Sparbankens totala riskhanteringsprocess. Utifrån generella principer som tydlig ansvarsfördelning, individuellt ansvarstagande för identifiering av operativa risker, beaktande av operativa risker vid prissättning av nya produkter, löpande kompetensutveckling och dualitetsprinciper samt årlig självvärdering bidrar alla till en god hantering av den operativa risken i Banken.

7.4.4.1 Incidenthantering

Alla anställda är ansvariga för att rapportera incidenter i det dagliga arbetet. Personen som upptäcker en incident är ansvarig att snarast rapportera den till närmaste chef enligt Instruktionen för incidentrapportering. Incidenter rapporteras och hanteras så långt det är möjligt inom det verksamhetsområde eller den process där risken uppstår. Incidenter analyseras löpande och åtgärder följs upp av Riskcontroller för operativa risker. Riskfunktionen och Compliance får även löpande ta del av incidenter och kontrollerar så att incidenterna hanteras och åtgärder genomförs. Sparbanken dokumenterar inträffade incidenter samt de förluster som har uppstått i samband med de inträffade incidenterna.

7.4.4.2 Beredskap och kontinuitetsplanering

Sparbanken har upprättat kontinuitets- och beredskapsplaner för de kritiska processer som Sparbanken identifierat. Planernas syfte är att säkerställa förmågan att upprätthålla verksamhet och begränsa förlusterna i händelse av en allvarlig störning. Planerna uppdateras och testas årligen.

7.4.4.3 Självvärdering

Varje huvudprocess i banken samt kontor och avdelningar ansvarar för bedömning av verksamhetens risknivåer med hjälp av en självvärderingsprocess. Självvärderingen görs i workshopformat där hela processen, kontoret eller avdelningen är representerad. I processen bedöms sannolikheten för att en risk inträffar och vilka konsekvenserna blir av detta. Incidenthanteringen fungerar som en input till workshopen. Varje verksamhetsområde, kontor och avdelning fastställer, som en del av självvärderingen, vilka åtgärder som ska vidtas för att hantera de risker som identifierats.

7.4.4.4 Godkännandeprocess för nya produkter (NPAP)

Sparbanken har en process för nya eller förändrade produkter, aktiviteter, processer och system (i det följande benämnts som nya/förändrade produkter). Det är varje verksamhetsansvarig ansvar att alla nya/förändrade produkter är godkända enligt NPAP innan implementation/lansering. Godkännandet av produkten baseras på ett beslutsunderlag som innehåller identifiering av risker från alla de delar av organisationen som ska hantera den nya/förändrade produkten.

Sparbanken Skåne AB (publ)
Box 204
221 00 Lund
Telefon: 0771-12 20 00
sparbankenskane.se